

Datum: 11.02. 2025.

Broj: 02-06-1025

Najgori rezultat do sada: BiH među tri najlošije rangirane zemlje u Evropi po stanju korupcije

Sarajevo, 11. Februar 2025. godine - Bosna i Hercegovina doživjela je značajan pad po ovogodišnjem Indeksu percepcije korupcije (Corruption Perception Index – CPI) i sa dosad najgorom ocjenom 33, zauzima uz Bjelorusiju drugo najlošije mjesto u Evropi. To je dva poena manje nego prošle godine i čak 9 manje u odnosu na 2012. godinu kada je BiH bila među bolje ocjenjenim zemljama regiona. Sada se nalazi na samom dnu Zapadnog Balkana, koji u prosjeku bilježi blagi napredak.

Na posljednji pad BiH značajno je uticalo urušavanje integriteta izbornog procesa gdje ozbiljne optužbe za izborne prevare prate već nekoliko izbornih ciklusa. BiH je po CPI u rangu sa diktaturama u kojima se vlast nikad nije mijenjala na izborima. Izmjene izbornog zakona koje je nametnuo Visoki predsjednik nisu riješile ovaj problem, jer je Centralna izborna komisija kroz primjenu obesmisllila većinu odredbi koje su trebale spriječiti zloupotrebu javnih resursa i trgovinu biračkim odborima.

U zemlji gdje vlada privid demokratije, vlast koja prolazi krizu legitimiteta, sve više pojačava pritisak na kritičare. To se posebno manifestovalo u Republici Srpskoj nizom napada na civilno društvo i donošenjem represivnih zakona kojima je cilj suzbiti rad nezavisnih medija i onemogućiti funkcionisanja udruženja koja nisu pod kontrolom vlasti. Ovogodišnji izvještaj TI naglašava da su razvoj demokratije i jake institucije ključni za efikasnu borbu protiv korupcije. Države koje nose status pune demokratije imaju prosječan CPI 73, neuspjele demokratije 47, a nedemokratski režimi bilježe prosjek 33 što je i ovogodišnji rezultat BiH.

Fokus globalnog istraživanja CPI za tekuću godinu je uticaj korupcije na životnu sredinu. Dokazano je da moćnici, koji profitiraju od uništavanja okoliša, koriste novac i moć da kupe podršku vlasti i uguše kiritiku. Ovo je važno i u kontekstu BiH gdje se nakon tragedije u Jablanici i brojnih ekoloških problema (na lokalitetima Bistrica, Lopare, Ozren, Vareš, Livno, Gudronska jama u Modriči i sl), pokazalo da je profit pojedinaca vlastima daleko važniji od života, sigurnosti i zdravlja ljudi koji tu žive. [Podaci TI BiH u oblasti koncesija](#) pokazuju da država ostvaruje skromne prihode u odnosu na značajne resurse. Korist ubiru pojedinci koji zbog loših zakona i netransparentnog rada vlasti izbjegavaju plaćanje obaveza i dolaze u posjed državnih resursa na štetu javnog interesa.

Katastrofalno stanje u pravosuđu i dalje je najslabija karika BiH, a u regionalnom izvještaju TI navodi se da reformski zakoni u pripremi još uvijek imaju brojne nedostatke. Tu se propušta prilika da se unaprijedi proces imenovanja i omogući efikasna provjera imovine sudija i tužilaca, a prošlogodišnje izmjene zakona o VSTV-u koje su ovo trebale riješiti još se ne primjenjuju. Zarobljeno pravosuđe već godinama ima porazne rezultate kod procesuiranja visoke korupcije, a uprkos nekoliko sudskih presuda visokim zvaničnicima u FBiH protekle godine, najkrupnije afere i dalje nisu rasvjetljene.

Zbog svega je pred institucijama obaveza da preduzmu hitne reforme. U opsežnoj [Studiji nacionalnog integriteta](#) Transparency international je definisao korake za suzbijanje korupcije po oblastima. Regulisanje sukoba interesa, sistemska zaštita zviždača, jačanje nadzora nad radom izvršne vlasti, izborna reforma, jačanje nezavisnosti pravosuđa i drugih agencija za provođenje zakona osnovni su zadaci pred institucijama, a korespondiraju i sa evropskim putem BiH.